

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

ze dne 26. VII. 1985

kultura

Jiří Zach, Miroslav Kudela a Vladimír Čapka tak, jak je zachytil fotoaparát Josefa Hradila při zkouškách jevištní poémy Chlapec s kytarou.

K poémě Z. Malého a J. Brabce Chlapec s kytarou

Oslovení mladého diváka

Hrdinský čin mladého člověka, který na konci druhé světové války zachránil podminovaný most a sám při tom položil život za svobodu těch, kdož přežili. Téma velice závažné.

Inspirovalo známou autorskou dvojici Zbyška Malého a Jindřicha Brabce k vytvoření jevištní poémy Chlapec s kytarou, která měla československou premiéru v předvečer 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou. Na scéně činohry Petra Bezruče, SDO, byl režisérem představení Mojmir Weimann j. h. „Své vzpomínky si nesu

na válku od dětství. Bydlel jsem s rodiči v Libni, nedaleko místa od atentátu na R. Heydricha. Denně jsem s maminkou chodil okolo výkladní skříně, kde nacisté vystavili věci, které po atentátu našli.

Když jsem po letech chystal muzikál Bosá balada, podle scénáře Oty Brúny, povídali jsme si o válce. Každý přidal nějakou vzpomín-

ku a já vyprávěl právě o té výkladní skříně. V tom momentu řekl tiše choreograf Luboš Ogoun, ano, já vím, mezi těmi věcmi byla i moje čepice. V tu chvíli jako by válka náhle zasáhla do přítomnosti. Před očima se odvíjí příběh... Mladý člověk a válka. Mladý člověk, který rád zpívá, miluje svoje děvče a najednou se rozhodne vykonat hrdinný čin...

Proto mě tak zaujalo, když mě Zbyšek Malý začal seznamovat s osudy Miloše Sýkory. Stále naléhavěji se vyhovovalo, co všechno obnáší věta — položil život za vlast.“

To jsou slova jednoho z tvůrců jevištní poémy Chlapec s kytarou, hudebního skladatele Jindřicha Brabce, který tuto dobu prožil.

Jak dnešní mladí lidé reagují na nevěštní divadelní tvar a závažné téma?

„Bylo to pro nás nezvyklé, ale velmi zajímavé představení, poučné, nápadité. Hovoří se zde o zdánlivě prostých věcech, ale nesmírně důležitých, vždyť co je dnes na světě nejdůležitější — zachování míru pro celou naši planetu. Myslím, že by školy měly ještě více využít tohoto představení,“ asi takto charakterizovala inscenaci skupina budoucích pedagogů z ostravské Pedagogické fakulty.

„Překvapilo mě, jak pomocí moderních písniček i muzikálového divadla se dá na jevišti ukázat hrdinství kluka, docela zdánlivě obyčejného, který obětuje svůj život pro druhé,“ to jsou hlasy některých posluchačů Vysoké školy báňské v Ostravě po jedné z repríz.

Výstižná jsou v této souvislosti slova Jana Havláška, který v recenzi v Kulturním měsíčníku č. 6 mimo jiné napsal „... V chlapci s kytarou oslovili mladí lidé z období protektorátního děsu přes rozhraní čtyřiceti let dnešní mladé lidi. Pozorují hlediště, dnešní mladí lidé poslouchají pozorně a přemýšlejí. A to je dobře.“

Připravil:
BŘETISLAV UMLÁR

Malý - Brabec - Chlapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMACNÍ SLUŽBA
odbor výstřižkové služby
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

2) Felix: Mariana - SD Brno

Zemědělské noviny, Praha

19 IV 1985

Dvě původní díla

1 K
Zatoční 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou se pro řadu divadel stalo příležitostí uvést na svých scénách závažné tituly, vypovídající o dramatické minulosti a nelehké cestě k současnosti. Se zajímavými dramaturgickými počiny přicházejí dvě moravská divadla — Státní divadlo v Ostravě a Státní divadlo v Brně.

Ostravská činohra Petra Bezruče uvedla původní premiéru novinky Zbyška Malého a Jindřicha Brabce **Chlapec s kytarou**. O této jevištní poémě autoři napsali: „Chlapec s kytarou není činohra ani muzikál. Je to tvar jevištní výpovědi, která se řídí hudebními zákony, i když její tvar je v základu literární. Není to hra o Miloši Sýkorovi, i když některé reálné prvky z jeho života používá. Jiné ale domýšlí a vymýšlí. Je to báseň o člověku, který vykoná hrdinský čin, i když na to nemá ještě věk ani zkušenosti. Je to báseň o člověku, bez kterých by tato planeta byla nesmírně chudá a bédná. Jako on svým životem zasnivil jen krátce, ale záře zůstala dodnes, tak i my ze záblesků situací, motivů, myšle-

nek, které se vracejí, stavíme mozaiku času, člověka i jeho činů.“

Realizace hry o mladých a pro mladší, o minulosti pro dnešek se ujal tým pod vedením hostujícího režiséra M. Weimanna. A tak jako předcházející tituly obou autorů se jistě stane oblíbenou hrou nejen ostravské mládeže.

S druhou novinkou přichází operní soubor v Brně. Na námět známé novely spisovatele Jana Kozáka Marlana Radvaková vznikla v dílně libretisty Zbyška Malého a skladatele Václava Felixe opera **Mariana**. Jan Kozák se svým námětem vrací do období socializace našeho venkova, k hluboké hospodářské proměně i změně v myšlení lidí. Václav Felix operu dokončil v roce 1982 a věnoval ji brněnskému divadlu na počest 100. výročí otevření státního divadelní scény v Brně.

Felixovu operu nastudoval dirigent Jan Štych s režisérem Iljou Hylasem, sbormistrem J. Pančíkem a choreografem L. Ogounem. Premiéra, na níž se představili přední členové souboru, se uskutečnila 11. dubna v Janáčkově divadle v Brně.

(1kn)

Malý - Malý - Chlapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMACNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA DPB
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

1 I. IV. 1985

ze dne

Dvě československé premiéry v SDO

Chlapec s kytarou

1 K
Hrdinský čin mladého chlapce, který na konci druhé světové války zachránil podminovaný most a sám přitom položil život za svobodu těch, kdož přežili. Téma závažné. Zaujalo známé tvůrčí osobnosti — hudebního skladatele Jindřicha Brabce a dramatika, libretistu a publicistu Zbyška Malého natožik, že vytvořili nevšední divadelní text.

„Chlapec s kytarou není činohra ani muzikál. Je to tvar jevištní výpovědi, která se řídí hudebními zákony, i když její tvar je v základu literární... Není to hra o Miloši Sýkorovi, i když některé reálné prvky z jeho života používá. Jiné ale domýšlí a vymýšlí. Je to báseň o člověku, který vykoná hrdinský čin, i když na to nemá věk ani zkušenost. Je to báseň o člověku, bez kterých by tato planeta byla nesmírně chudá a bédná. Jako on svým životem zasnivil jen krátce, ale záře zůstala dodnes, tak i my ze záblesků situací, motivů, myšlenek, které se vracejí, stavíme mozaiku času, člověka i jeho činu...“

Tato slova napsali autoři k úvodu k této jevištní poémě.

Je určena především mla-

din na scéně činohry Petra Bezruče jako příspěvek Státního divadla v Ostravě 40. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

☆☆☆

Další československou premiérou se stane 13. dubna v 19 hodin v Divadle Zd. Nejedlého baletní představení sovětského autora Venjamina Basnera: **Tri mušketýři**. Baletní soubor SDO uvede taneční podobu Dumasova díla.

V režii a choreografii zasloužilého umělce Alberta Janička je dirigentem Jan Šrubař, autorem výpravy I. Jelínek. V hlavních rolích se představí L. Bernklau, C. Ondráček, L. Hurych a J. Štark.

(hla)

6. IV. 1995

29 dne

CHLAPEČ S KYTAROU

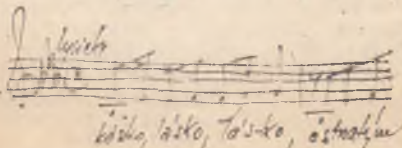
— tak se jmenuje jevištní poéma pro čtrnáct sólových hlasů, sbor a orchestr, jejímiž autory je známá tvůrčí dvojice — hudební skladatel Jindřich Brabec a dramatik, libretista a publicista Zbyšek Malý. Je zamyšlením nad životním příběhem zdánlivě obyčejného člověka, který rád zpíval, miloval svou dívku a hluboce nenáviděl fašisty. A jednoho dne, kdy se blížilo konečné vítězství, vykonal hrdinský čin: Zachránil podminovaný most přes řeku Ostravici, po němž Sovětská armáda přinesla do města tolik vytouženou svobodu.

Nevšední divadelní text dostává v letošním roce jevištní podobu na scéně Petra Bezruče Státního divadla v Ostravě, v režii Mojžíra Weimanna. „Vždycky mě zajímaly nové možnosti totálního divadelního tvaru,“ říká k připravované inscenaci Zbyšek Malý. Při tvorbě textu Chlapec s kytarou mě inspirovalo setkání s předním sovětským inscenátorem Markem Zacharovem v Moskvě. V Sovětském svazu jsem měl možnost zhlédnout různé typy netradičních divadelních představení; zkušenosti A. Rybníkova nebo A. Vozněsenského byly pro mne velkým objevem. Proto jsme se rozhodli nastudovat Chlapce s kytarou jako jevištní poému. Není to jen příběh Miloše Sýkory (tak se jmenoval zachránce mostu — poznámka redakce). Chtěli jsme napsat o základních lidských hodnotách, o štěstí a neštěstí, lásce a nenávisti, válce a míru, radosti, bolesti a přátelství. Proto i ten zachráněný most jsme pojali jako symbol pro dnešní mladé lidi, kteří mají před sebou také své mosty, překážky.“

Představení má být netradiční i po stránce hudební. „Nejde v pravém slova smyslu o muzikál,“ podotýká hudební skladatel Jindřich Brabec. „Spíše o hudebně dramatické představení, kdy používáme kombinace slova, scén, hudby a pohybu. To znamená od prostého songu přes ryze muzikálové scény, moderní pohybové řešení, přes kolektivní recitaci ve stylu voice-bandu až po uzavřeně divadelní scény.“

Jindřich Brabec, ačkoliv pochází z Prahy, zamiloval si Ostravsko a celý Severomoravský kraj, v němž našel mnoho dobrých spolupracovníků. Na osudech Miloše Sýkory, „chlapce s kytarou“, jej nejvíce zaujalo téma mladý člověk a válka, co všechno obnáší prostá věta „položít život za vlast“.

A tak se zrodilo pro jeviště nové téma, téma mládeže a hrdinského činu. Téma aktuální a živé. Premiéra divadelního představení se uskuteční v předvečer 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou v dubnu letošního roku. **Břetislav UHLÁŘ**

Z notového záznamu Chlapce s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřížků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Pochodeň, Hradec Králové

24. I. 1978

29 dne

Divadlo Vítězného února v Hradci Králové uvádí nový muzikál „Aprílová holka“.

Malý - Brabec Člapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Rudé právo, Praha

1-4 VI 1985

Miloslav Škora (1920—1945), soustružník působil v jednotě proletářské tělovýchovy, za okupace pracoval v komunistickém odboji, později byl zatčen a poslán do káznice. Odtud, donucen jít stavět zákopy, uprchl, na konci války hrdinským činem zachránil most v Ostravě a při této akci zahynul. Nyní na tento námět napsal Zbyšek Malý a Jindřich Brabec muzikál. Nové dramatické dílo uvedla v československé premiéře činohra Petra Bezruče, scéna Státního divadla v Ostravě. Režijně nastudoval Mojmir Weimann j. h. na scéně zasloužilého umělce Vladimíra Šrámka. Na snímku Miroslav Kudela v hlavní roli hry Člapec s kytarou.

Foto VLASTA PAVELKOVÁ

Malý - Brabec Člapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

ze dne

Slavnostní představení na scéně činohry Petra Bezruče SDO

Úspěšná čs. premiéra

OSTRAVA (NS) — Příspěvkem Státního divadla v Ostravě k 40. výročí vyvrcholení národně osvobozené boje našeho lidu a osvobození Československa Sovětskou armádou je jevištní poema „Člapec s kytarou“ autorů Jindřicha Brabce a Zbyška Malého, jejíž československá premiéra se včera uskutečnila na scéně činohry Petra Bezruče v Ostravě.

Ředitel Státního divadla v Ostravě soudruh Zdeněk Starý přivítal kandidáta předsednictva a tajemníka ÚV KSČ soudruha Jana Fojtíka, členy předsednictva Sm KV KSČ — tajemníka KV KSČ soudruha Ladislava Brumka, a vedoucího tajemníka MěstV KSČ v Ostravě soudruha Karla Máti, místopředsedkyni Sm KNV soudružku Janu Fojtkovou, ve

dení KS SNB v Ostravě a další hosty. Připomněl, že premiéra je věnována 40. výročí vzniku Sboru národní bezpečnosti, které si připomeneme 17. dubna.

Jevištní poema Člapec s kytarou promlouvá k současnému divákovi. Děj se odehrává za druhé světové války. Ústřední postavou je mladý člověk, který rád zpíval, miloval svoje děvče a

nenáviděl fašisty. A jednoho dne se rozhodl vykonat hrdinský čin. Zachránil podmiňovaný most, po němž mohla přijít tolik vytoužená svoboda, a sám při tom položil život.

Poéma využívá některých reálných faktů ze života Miloslava Škory. Autoři se rozhodli pro tzv. syntetický jevištní tvar, při němž mohou hlavní představitelé Miroslav Kudela (člapec), Monika Hálová (dívka) a dále zasloužilá umělkyně Štěpánka Ranošová, Jana Postlerová, Milan Sulc, Jindřich Dvořák a další plně uplatnit pěveckou, pohybovou i hereckou složku. Tomu odpovídá i režijní koncepce Mojmir Weimanna, na scéně zasloužilého umělce Vladimíra Šrámka s kostýmy M. Roszkopfové.

Brabec - Malý: Chlapec s kytarou -

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA DPB Ostrava

odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

20. V 1985

AK

Hodnoty poslední čs. premiéry uvedené činohrou Petra Bezruče v Ostravě je třeba zvažovat v kontextu současného divadla. Ostravský Chlapec s kytarou J. Brabce a Z. Malého čerpá svůj námět z minulosti tohoto regionu a je to námět angažovaný, politický. Obojího naše socialistické divadlo často se zdarem využívá, vzpomeňme například inscenace Hanáckého divadla v Prostějově Hra bez pravidel, která tematicky vychází z krvavě potlačené stávky v Prostějově v roce 1917. Stále častěji se v současném divadle uplatňuje i hudba těžší z rockové vlny a z technicky převratného vývoje tzv. zábavné hudby vůbec. Uplatňuje se také emotivně působivý kolektivní pohyb na jevišti, jenž se opírá o zážitost diskotékového tance u mladé generace (připomeňme třeba světový úspěch první sovětské rockové opery Juno a Avos Moskevské-

ho divadla Leninického komsomolu, oblibenost produkcí pražské baletní jednotky Křeč ad.).

Všechny tyto prvky přináší i Chlapec s kytarou, nastudovaný u příležitosti 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Za nejzda-

Chlapec s kytarou

řilejší a nepřítažlivější pokládám hudební složku inscenace a některé písničkové texty úspěšně působící na emotivní svět mladého diváka (škoda, že úzce navazující choreografická složka nebyla dynamičtější a údernější). Pokud se však hraje „činoherní“ příběh, mozaika výstupů a scének, Chlapec s kytarou se stává jakýmsi divadlem faktu, obráceným do historie: věrně vychází z realit života Miloše

Sfory a z reality ovzduší protektorátu, využívá tehdejších protiněmeckých anekdot atd. Eliminovat statičnost a popisnost textu by patrně znamenalo více obětovat závislost na historii ve prospěch zásadnější umělecké stylizace, mříčící k problémům současné mladé generace. Aby Chlapec s kytarou byl nejen pietní vzpomínkou na historickou událost, ale i velmi intenzivní citovou událostí, jež ovlivní názorový svět dnešního hlediště. Bezprostřední střetnutí s fašismem naší mládeží naštěstí nehrozí. Méně zjevný a otevřený, ale také nelehký zápas s lhostejností, zbabělostí a sobectvím v každodenním životě však mladá generace podstoupit musí. Snad právě to je prostor, který mohl být v inscenaci více využit. Nedostatečná aktualizace je ovšem bolestí velké části dnešního českého divadla, jež málokdy zobrazuje zásadní problémy současnosti. Nejlep-

ší současné sovětské inscenace tak činí se samozřejmostí a dravostí, kterou jim můžeme jen závidět.

Činohra Petra Bezruče se s nelehkým úkolem vyrovnala čestně. Nejcelistvější postavy vytvořili M. Kudela a M. Kolarczykova-Hálová (Chlapec a Dívka), dramatik jim také poskytl nejvíce prostoru. Autorsky málo využita byla postava Současníka (L. Brückner), jež se mohla stát právě oním prostředníkem mezi historií a současností. V dalších rolích se střídali V. Čapka, J. Postlerová, M. Šulc, M. Sova, Š. Ranošová a další. Překvapením byly některé vyzrálé pěvecké výkony, jakkoliv se opíraly o techniku (reprodukovanou hudbu, playbeckovou nahrávku sborů a samozřejmě mikrofony). Režisérem inscenace je M. Weimann, hraje se v kostýmech M. Roszkopfově a na scéně V. Šrámka, dramaturgem inscenace je L. Slíva. JIŘÍ STEFANIDES

Malý - Brabec - Chlapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

21. V 1985

ze dne

AKU

△ Ze hry Z. Malého a J. Brabce Chlapec s kytarou, kterou na počest 40. výročí osvobození připravil činoherní soubor SDO. Uprostřed Miroslav Kudela, představitel titulní role.

Malý - Brabec - Chlapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTRIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

12 IV. 1985

ze dne

Dnes premiéra

Československá premiéra jevištní poémy Zbyška Malého a Jindřicha Brabce Chlapec s kytarou se uskuteční dnes 19 hodin na scéně činohry Petra Bezruče. V režii Mojžíra Weimanna vytvořil titulní roli Miroslav Kudela. Dále hrají Ladislav Brückner, Monika Hálová, Vladimír Čapka, Jana Postlerová, Milan Šulc, zasloužilá umělkyně Štěpánka Ranošová a další. Scénu vytvořil zasloužilý umělec Vladimír Šrámek, autorkou kostýmů je Marta Roszkopfová. Inscenace na motivy hrdinského činu Miloše Škory, který v posledních dnech války zachránil za cenu vlastního života most přes Ostravici, byla vytvořena na počest 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. {ak}

△ Titulní roli chlapce s kytarou vytváří Miroslav Kudela a roli dívky Monika Kolarczyk-Hálová.

Foto: VLASTA PAVELKOVÁ

Brabec: Chlapec s kytarou - DPB
PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

30. IV. 1985

AK
kultura

Zasloužilá umělkyně Štěpánka Rahošová a Jiří Zach v jevištní poémě Zbyška Malého a Jindřicha Brabce *Chlapec s kytarou*, kterou uvidí diváci na krajské divadelní přehlídce v Ostravě 2. května v 19 hodin v podání činohry Petra Bezruče SDG.

Foto: JOSEF HRADIL

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

17 X 1984

AK
Zbyšek Malý:
**Song Chlapce
s kytarou**

Umím tě z paměti
a celou si tě říkám
vždycky, když daleko jsi
dlouho vzdálená.

A potom zase já jdu
ač vůbec neutíkám,
je za mnou tma
a louka spálená.

Neboj se, já s vrátím,
na konec světa nejdu sám.
Neboj se, já se vrátím,
jako se vrací večer k nám.
Vlasy ti zase voní,
já se tu vůni učím znát.
Neboj se, já se vrátím,
k tobě se vrátím rád.

(úryvek)

V minulých dnech jsme v našem deníku přinesli rozhovor s autory jevištní poémy pro 14 sólových hlasů, sbor a orchestr nazvané *Chlapec s kytarou* — hudebním skladatelem Jindřichem Brabcem a dramatikem, libretistou a publicistou Zbyškem Malým.

Její premiéra se uskutečnila v předvečer 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou. Závažné téma hrdivého činu mladého chlapce, který zachránil podminovaný most před fašisty na konci druhé světové války a sám přitom položil život za svobodu těch, kdož přežili. Autoři se tento nevděčný divadelní text rozhodli pojmout tak, aby odpovídal současným nárokům na moderní syntetické divadlo a jeho aktuální myšlenka promlouvala především k mladému divákovi. Dnes přinášíme úryvek textu jedné z písniček této poémy.

(hla)

Malý - Brabec: Chlapec s kytarou

Brabec: Chlapec s kytarou

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

DPB Ostrava

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

Mladá fronta, Praha

19. IV. 1985

13. IV. 1985

ze dne

ze dne

kultura

Jevištní poema

Ostrava. — Scéna Petra Bezruče Státního divadla v Ostravě včera uvedla v československé premiéře hru „Chlapec s kytarou“. Autor libreta Zbyšek Malý a skladatel Jindřich Brabec jí věnovali Miloši Sýkorovi, který v den osvobození Ostravy 30. dubna 1945 položil život při odminování jediného mostu přes řeku Ostravicí. Slavnostní premiéry se zúčastnil také kandidát předsednictva a tajemník ÚV KSČ Jan Fojtík.

Monika Hálová a Miroslav Kudela vytvářejí hlavní role v jevištní poémě Zbyška Malého a Jindřicha Brabce Chlapec s kytarou, kterou v československé premiéře uvedl činoherní soubor Petra Bezruče SDO 12. dubna letošního roku.
Foto: VLASTA PAVELKOVÁ

Jevištní poema je vlastně báseň o člověku, který vykoná hrdinský čin, i když na to nemá věk ani zkušenosti. V titulní roli se představil mladý talentovaný herec Miroslav Kudela.

Malý - Brabec: Chlapec (Ostr.)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
ODBOR VÝSTŘÍŽKŮ
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73 78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Tvorba
Praha

19 X 1984

ze dne

JEVIŠTNÍ POÉMU pro 14 sólových hlasů, sbor a orchestr vytvářejí Zbyšek Malý a Jindřich Brabec. Jmenuje se Chlapec s kytarou a inspiruje se příběhem Miloše Sýkory, který v posledních dnech II. světové války položil život při záchraně mostu v Ostravě. Premiéra hudebně dramatického představení, které nechce být tradičním muzikálem, bude v předvečer 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou.

Brabec: Chlapec s kytarou -

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

- 5. V 1985

Zbyšek Malý — Jindřich Brabec:

Chlapec s kytarou

AK

Státní divadlo v Ostravě, nositel ~~každé~~ práce, uvádí v nastudování činohry Petra Bezruče, nositelky vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, na počest 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou jevištní poemu pro 14 sólových hlasů, sbor a orchestr Zbyška Malého a Jindřicha Brabce Chlapec s kytarou. (Československá premiéra 12. dubna 1985 v Domě kultury ROH VŽSKG Ostrava.) Premiéru připravil j. h. režisér Mojnř Weimann na scéně zasloužilého umělce Vladimíra Šrámka a v hudební realizaci Jindřicha Brabce a Jaromíra Šalamouna (hudební režii zvukového snímku má Jiří Pekárek, j. h.). Hraje se v kostýmech Marty Rozkoplíkové a v choreografii Petra Borii, j. h.

Velmi působivě a emotivně neobyčejně vzrušující jevištní ztvárnění prostého příběhu mladého člověka, který položí na samém konci války svůj život, aby ostatní lidé mohli šťastně žít, vychází z literární předlohy zkušeného prozaika Zbyška Malého. Autor se inspiroval skutečným příběhem Miloše Škory, jehož osudy volně stylizoval a ve hře vhodně aktualizoval konfrontacemi s životním postojem, názory i smýšlením současníka. Hlavním nositelem idejí díla je slovo použité ve formě dialogu nebo písně.

Hudba Jindřicha Brabce, který je v současné době jedním z nejzkušenějších tvůrců v oblasti hudebního divadla (v Ostravě se hraje např. Nejkrásnější válka nebo Zvonokosy v operetě a Manou v baletu), napsal hodnotnou a nepodbíživou hudbu se záměrem, aby byla srozumitelnou a přitažlivou zejména mladému divákovi, jemuž je hra určena především. I když tu nejde o muzikál ani o operetu, hraje v této hře hudba právě významnou úlohu. Nejenže dokresluje atmosféru příběhu, ale především zprostředkuje mladému divákovi jemu blízkými prostředky pochopení nedávné historie.

Insceňatoři usilují o komplexní působení divadelních prostředků a metodou syntetického divadla vyprávějí „báseň o člověku, který vykoná hrdinský čin, o člo-

věku, bez kterých by tato planeta byla nesmírně chudá a bledná. Jako on svým činem zasvítit jenom krátce, ale záře zůstala dodnes, tak i my ze záblesků situací, motivů, myšlenek, které se vracejí, stavíme mozaiku

NAŠE REGENZE

času, člověka i jeho činu.“ (Zbyšek Malý — Jindřich Brabec.)

Herecké akce hlavních protagonistů (Miroslav Kudela — chlapec, Ladislav Brückner — současník, Monika Kolarczyková-Hálová — dívka) organicky s ostatními představiteli drobných postav děje a začleňují se cívlním, ale přesto přesvědčivým projevem do tohoto lidového chóru, který chce změnit tvrdou realitu té doby.

Scéna zasloužilého umělce Vladimíra Šrámka velmi příhodně ať už reáliemi či nasvětlením a iluminacemi

efekty i funkčním využitím točny nebo monumentálně působícím závěsným otočným mostem znásobuje dynamický dějový náboj.

Hudební stránka inscenace byla vyřešena kvalitní nahrávkou orchestrálního nebo instrumentálního doprovodu (zvukový mistr a znám Bohuslav Fischer) a na představení herci své party velmi vkusně a s dokonalým citem k nahrávce podkladu zpívají na mikrofony nenásilně vkouponované do scény. Jednu drobnou připomínku k jinak velmi dobrému představení však nutno vyslovit. Vzniká totiž disproporce mezi příliš masivní zvukovou hladinou hudby (i když kvalitně reprodukované) a přirozenou jevištní mluvou, což trochu narušuje jednotlivost děje co do vnímání. Velmi účinně působí sborové písně a zdálil je i choreografické ztvárnění na scéně.

Chlapec s kytarou Zbyška Malého a Jindřicha Brabce je tvůrčím počinem nesporně umělecké objevnosti a aktuálnosti a významným příspěvkem ostravských umělců k májovým oslavám osvobození. UŘI KARÁŠ

Titulní roli v jevištní poemě Chlapec s kytarou uplatnil Miroslav Kudela. Foto: VLASTA PAVELKOVÁ

kultura

Na snímku Františka Krasla je Jindřich Brabec (vpravo) se Zbyškem Malým při prohlídce Památníku ostravské operace v Hrabyni.

Zrodil se nový divadelní text, svým způsobem ojedinělý a zvláštní. K jeho vytvoření se sešly dvě tvůrčí osobnosti: hudební skladatel JINDŘICH BRABEC a dramatik, libretista, publicista ZBYŠEK MALÝ.

Napsali příběh mladého člověka, který rád zpíval, miloval svoji dívku a hluboce nenáviděl nacisty. Až jednou pro záchranu svých nejbližších, svého města i vlasti vykonal hrdinský čin: zachránil podmínovaný most, po němž přišla do města svoboda.

★ ★ ★

Je zajímavé, jaké impulsy vedly autory k napsání závažné umělecké výpovědi, která je aktuální právě dnes, i když od skončení ničivé a strašné války uplyne v příštím roce již 40 let...

ZBYŠEK MALÝ: Podněty k napsání Chlapce s kytarou už vznikly dosti dávno. V tomto případě šlo o otázku, k níž bývá mnohdy nedůvěra, totiž otázku společenského objednávky. My se za ni nestydíme. Právě naopak. My si toho s J. Brabcem vážíme. Každý autor se v něčem dobrém z dějin kumštu zhlídne, inspiruje se. Mě třeba konkrétně zajímá divadlo a doba E. F. Buriana, svého času mě vzrušoval Brecht. Zajímají mě vždy nové možnosti totálního divadelního tvaru. A to jak u nás, tak i v zahraničí. V našem případě tedy bylo jasné, jakým směrem uvažovat. Věděli jsme s J. Brabcem, jak těžké téma nám bylo uloženo.

★ ★ ★
V čem bylo podle vás nejtěžší?

Jednak mnoho lidí zná historii kolem ostravského mostu, a druhé nebezpečí hrozilo v tom, že bychom napsali jen historický příběh pro konkrétní znalce této historie. Abychom nebyli příliš regionální. Naše téma je velice živé, aktuální ve svém zobecnění, v tvaru, v písničkách s elektrickými nástroji apod.

● **Pokud vím, inspirací při tvorbě se vám stalo i setkání s předním sovětským divadelním inscenátorem Markem Zacharovem v Moskvě...**

Bylo to setkání a téměř dvouhodinový rozhovor o divadle. Viděl jsem v Sovětském svazu různé typy divadel — spíše představení netradiční, hovořil jsem s řadou lidí. Divadelní zkušenost A. Rybníkova nebo A. Vozněsenského byla pro mne malým zjevením.

My jsme Chlapce s kytarou charakterizovali jako jevištní poému pro 14 hlasů, sbor a orchestr. Není to jen příběh Miloše Sýkory. Proto mu říkáme Chlapec s kytarou. Jaroslav Koňářik je ve hře Přítel, Lída Dandová Dívkou, což jsou namátkou vybraná jména žijících pamětníků a přítel M. Sýkory — skutečné postavy. Psali jsme jevištní poému o základních hodnotách: štěstí — neštěstí, láska — nenávisť, válka — mír, radost — bolest, přátelství — nepřátelství.

Proto i most, který měl Miloš Sýkora na konci války před sebou, jsme pojali jako velkou metaforu pro

dnešní mladé lidi, kteří mají ten svůj pomyslný most před sebou.

● **S J. Brabcem jste zkušená autorská dvojice. Zřejmě při vzniku působila i vzájemná inspirace.**

Shodou okolností v době, kdy jsme uvažovali o Chlapci s kytarou, jsme pracovali na kantátě o Ostravě. Naše metoda spočívá v tom, že nejprve dodám J. Brabecovi určitý slovní ma-

Zastavení s autory jevištní poémy pro 14 sólových hlasů, sbor a orchestr

Chlapec s kytarou

teriál volného verše. Tentokrát jsem ho vzal několikrát na projíždku i procházky Ostravou, aby načerpal atmosféru. Povídal jsem si o nejrůznějších věcech. Zavezl jsem ho na Památník ostravské operace. Věci, které zdánlivě spolu nesouvisí. Nebo jsme šli po Ostravě a neřekli si ani slovo. Každý si hledal něco. Potom jsme pokračovali při tvorbě střídavě po dnech, někdy nocích, přidal se i Mojmir Weimann, který bude představení režimovat.

★ ★ ★

● **Hudebního skladatele Jindřicha Brabce jsme se zeptali na jeho podněty při vzniku tohoto díla...**

Vzpomínku na válku si nesu od dětství. Bydl jsem s rodiči v Libni nedaleko místa atentátu na R. Heidricha. Denně jsem s maminkou chodil okolo výkladní skříně, kde nacisté vystavili věci, které našli po atentátu: jízdní kolo, aktovku a docela obyčejnou čepici... věci, které jim půjčily naši lidé.

Po letech, když jsme chystali muzikál Bosá balada podle scénáře Oty Brůny, povídal jsem si o válce. Každý přidal nějakou vzpomínku a já vyprávěl o výkladní skříně... v tom momentě řekl tiše choreograf Luboš Ogoun: ...ano, já vím, to byla moje čepice. V tu chvíli jako by válka náhle sáhla do přítomnosti. Před očima se odvíjí příběh... Mladý člověk a válka. To je téma, které mne vždy přitahovalo v Bosé ba-

ladě, v Mladé gardě či Králičí přespólních běžců.

Ostravsko jsem vždycky obdivoval. V posledních letech jsem si je přímo zamíloval. Objevil jsem nejen zajímavý kraj, ale i celou řadu lidí, s kterými rád spolupracuji. Proto mne velice zaujalo, když mne Zbyšek Malý začal seznamovat hlouběji s osudy Miloše Sýkory. Opět téma: mladý člověk a válka. Stále naléhavěji se objevovala otázka: co všechno obnáší věta: položil život za vlast. Kde se vlastně rodí hrdinský čin? A tak v řadě diskusí se vlastně narodila myšlenka napsat příběh Chlapce s kytarou.

● **Představení Chlapce s kytarou bude založeno na syntetickém divadle. Z toho asi vycházet také váš hudební přístup...**

Tvar představení bude méně obvyklý. Nejen v pravém slova smyslu o muzikál, spíš o hudebně dramatické představení. Používáme kombinace slova, scének, hudby i pohybu. Od prostého songu, přes ryze muzikálové scény, moderní pohybové řešení, přes kolektivní recitaci ve stylu vicoebandu až po uzavřené divadelní scény. Doufám, že hudba bude blízká současným mladým lidem. Na herecký kolektiv klademe značné nároky, budou zpívat, hrát i tančit a to, abych tak řekl „všichni všechno“. I zvukově by mělo mít představení zvláštní systém v použití mikrofonů i nemi-

krofonní techniky. Ale to všechno by vlastně divák asi neměl příliš vnímat. Důležité bude, do jaké míry se podaří tlumočit myšlenku hry všemi dostupnými současnými prostředky.

● **Režisérem představení je Mojmir Weimann. Jistě jste už promýšlel režijní koncepci. Z čeho bude vycházet?**

Už více než pět let jsem s oběma autory velmi živě diskutujeme. Myslím si, že téma Miloše Sýkory — téma činu mladého chlapce, který vykonal hrdinský čin, jehož se stane obětí a přitom je to hrdina naprosto nepochopitelný — je téma velice silné, aktuální. Zaujalo mne, že autoři k tomu nepřistupovali jako k vytvoření určité epizody z dějin Ostravy, na které by chtěli něco ilustrovat. Vzali příběh pro jakousi parabolu — o mladém člověku a jeho odpovědnosti k sobě samému, společnosti i dějinám.

Pokud se týče vlastního inscenačního přístupu, netajím se tím, že tady už jsou vzory. Inspirace brechtovskou dramatikou i divadlem doby E. F. Buriana. Ale také Divadlem Leninického komsomolu v Moskvě, zejména jeho šéfredaktorem — M. Zacharovem. Nechceme ale rozhodně kopírovat.

Premiéru chystáme na duben příštího roku, tedy v předvečer 40. výročí osvobození Ostravy Sovětskou armádou.

Připravil:
BŘETISLAV UHLÁK

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

10. IV. 1985

ze dne

CHLAPEČEK S KYTAROU NA SCÉNĚ ČINOHRY PETRA BEZRUČE

ČTYŘI OKAMŽIKY PŘED PREMIÉROU

Zlobou, záští,
hrubým slovem,
závistí, pomluvou,
podminován.
Lacinou frází,
nedůvěrou,
slinami vzteku
podminován

MOST — od srdce
k srdci člověka
MOST — sepnuté ruce
ocelové
Most na kterém
se nečeká
nečeká, čas jako řeka
pod ním se nezastaví.

(Zbyšek Malý, Chlapec s kytarou).

Okamžik první — RÁNO

Chodci, spěchající po městě přes Ostravici, ještě někdy v představách začínají zpátky do tepla svých obydlí. Někteří z nich zavádí očima o sochu mladého muže, schouleného na boku, ale jejich myšlenky většinou patří příštím okamžikům dne. Socha z bílého kamene se stala stejnou samozřejmostí, jako řeka pár metrů pod jejich nohama. Kdyby si někdo z lidí na mostě chtěl rekonstruovat příběh, jehož hrdinu plastika symbolizuje, musel by si ho poskládat ze střípků a útržků. Něco z vyprávění, kousek doplní beseda s pamětníkem, něco zůstalo v paměti ze školních lavic, něco z novinového článku, něco chybí... Situaci nebo člověka, který se stal v jistém smyslu legendou, si většinou nepamätujeme jinak.

Okamžik druhý (ZKUŠEBNA)

V rozsáhlé místnosti je v dané chvíli prázdno a ticho. Návštěvníka (s novinářským zápisníkem), napadne, že široký pruh červené látky napříč prostorem naznačuje most. Na stole je pohozený starý četnický klobouk. Otvor v zaplombované hlavní revolveru vypadá skoro groteskně. Listy textu už sotva drží pohromadě. Napověděly by, i kdyby datum premiéry nebylo známo předem, že se čas zkoušek chýlí ke konci. Než se na chodbě ozvou kroky členů souboru činohry Petra Bezruče, je čas si přečíst, že hra Chlapec s kytarou, o které je řeč, není o Milošovi Sýkorovi, mladém muži, který v posledních hodinách války zahynul při záchraně mostu, který dnes nese jeho jméno. Že používá jen některé

reálné prvky z jeho života, jiné domýšlí a vymýšlí. Je to báseň o člověku, který vykoná hrdinský čin, i když na to nemá ještě věk ani zkušenosti, báseň o člověku, bez kterých by se tato planeta neobešla.

Mikrofony ve zkušebně napoví, že se bude zpívat, ale

▲ Miroslav Kudela v titulní roli Miloše Sýkory

Chlapec s kytarou není muzikál. Je to tvar jevištní výpovědi, která se řídí hudebními zákony, i když její tvar je v základu literární.

Okamžik třetí (TRI Z KOLEKTIVU)

Při setkání se vznikem nové inscenace je pokaždé trochu fascinující proces hledání a navazování skrytých nitek, vytváření jednoty díla, přestože každý z tvůrců na jevišti si do postav promítá vlastní prožitky, mentalitu i zkušenost z jiného úhlu. Stálo by za zeptání, jakým způsobem hledala vyjádření pro svou dívku (spíš obecný náznak milostného vztahu než skutečnou postavu) Monika Hálová-Kolarczyková, z jakých pramenů čerpala Jana Postlerová inspiraci pro svou Tetu — prostou ženu, těžce zkoušenou válkou, zda současník (Ladislav Brückner), by kladl Miloši Sýkorovi ve skutečnosti tytéž otázky, jakými se ptá na jevišti, jak vidí válečnou krutost a násilí ti, kteří válku sami neprožili a musejí ji vyjádřit přesvědčivě. Čas zkoušek a pauz, jehož rytmus zrychluje blížící se premiéra, je ale daný. Nezbývá, než na trojí letmé zastavení.

Režisér Mojmir Weimann: „S námětem jsem se seznámil

zhruba před rokem. Nejvíce mne zaujalo, že se snaží vyjádřit k aktuální společenské problematice formou, která není běžná. Čin Miloše Sýkory všichni známe. Autoři jej nezpracovali formou historického příběhu, ale způsobem, který se snaží autentickou událost vidět dnešními očima. To je jeden sympatický rys.

soubor scény Petra Bezruče je úkol náročný a zajímavý i tím, že je adresátem inscenace mladý divák. Milošovi bylo kolem čtyřiceti let, byl tedy zhruba ve věku našeho dnešního publika. Představuje jím jejich současníka za války, to, před co byli postaveni mladí lidé jejich věku. Pracovní atmosféra při zkouškách byla vynikající, i když se mnohé scény a situace dotvářely za pochodu, při realizaci hry. Playbacks se natáčely v nočních frekvencích...“

Miroslav Kudela (Miloš): „Příběh Miloše Sýkory většína mladých lidí v Ostravě zná. Jiří Brabec složil ke hře hudbu, která je dnešnimu divákovi blízká a mohla by mu dobu, kterou vidí jako kus historie, citově přiblížit. Věřím, že se nám podaří i v neobvyklé jevištní formě představit hrůzy války i velikost hrdinství člověka, který by mohl být jedním z nás.“

Okamžik čtvrtý — GO DOPOVÍ PREMIÉRA

Ve chvílích novinářského setkání s ní se hra teprve tříbila a formovala. Gesto herce chvíli ilustruje dramatickou skutečnost, chvíli převádí do tanečního pohybu představu, někde se snaží navodit citovou atmosféru, jinde akcentuje myšlenkový podtext... Zvolit osvědčenou hru, uznanou předchozími potlesky, by asi bývalo snadnější. Lidé na jevišti vědí, že tam, kde se objevuje něco nového, bývají nároky a měřítka zpravidla přísnější a vyšší. Odvaha vydat se nevyšlapanou cestou je i o to významnější, že aktualizovat na jevišti téma bezprostředně čerpající z historie města se na ostravských scénách objevuje vzácně. Zda mladí lidé, kteří válku nezažili, pochopí sdělení, které Chlapec s kytarou mnohdy jen napovídá, bude nejdůležitější z otázek, na které odpoví nadcházející premiéra.

Milan Šule: herec a vedoucí divadelního kolektivu: „Pro

ALENA KRÍLOVÁ

▲ Záběr ze zkoušky

Foto: JOSEF HRADIL